

Novičke o ekološkem kmetijstvu v Srednji in Vzhodni Evropi

S I 3 I

DECEMBER 2012

EkoConnect

Mednarodni center za ekološko kmetovanje v Srednji in Vzhodni Evropi

Phone:

+49 (0) 351-20 66 172

Fax:

+49 (0) 351-20 66 174

info@ekoconnect.org

www.ekoconnect.org

Dragi bralec,

Pred nami so pomembne odločitve o tem, v katero smer se bo v prihodnosti razvijala preskrba s hrano. Podnebne spremembe niso več zgolj tema, s katero bi se ukvarjala znanost, temveč so del vsakdanjosti. Suša v ZDA in preveč vlage v Argentini so letos močno prizadele žitna in sojina polja. Posledica tega sta bila do 60-odstotni dvig cen žita na svetovnih trgih in širjenje lakote na območju Sahela v Afriki. To je znova alarm, ki kaže na čedalje večji problem, saj si najrevnejši nakupa hrane ne morejo več privoščiti; hkrati nas opozarja, da v danih razmerah žita ne bi smeli spreminjati v gorivo za avtomobile.

Christopher Stopes, predsednik Evropske skupine Mednarodne zveze gibanj za ekološko kmetijstvo (IFOAM EU Group), pravi: „Medsebojna odvisnost kmetovanja in naravnih virov je ključ do zagotavljanja dolgoročne preskrbe s hrano. Opozarja nas na pomembnost spoprijemanja z najpomembnejšimi okoljevarstvenimi problemi, s katerimi se danes sooča proizvodnja hrane v EU. Ekološko kmetijstvo je pravi odgovor na izzive, kakršni so upravljanje z vodnimi viri, varstvo tal in podnebne spremembe, saj s sistemskimi rešitvami zagotavlja učinkovito in okolju prijazno delovanje.“

Nekateri člani naše civilizacije onesnažujejo okolje bolj, drugi manj, vendar vsi prebivalci tega sveta nosimo odgovornost za nastalo situacijo. In prav vsak od nas lahko pripomore vsaj k minimalnemu zmanjšanju učinkov onesnaževanja in podnebnih sprememb. Eden od ključnih dejavnikov pa je sprememba v smeri trajnostnega kmetijstva. Zato skupaj povejmo svetu, da si želimo zeleno prihodnost! Družini, prijateljem, sodelavcem in poslovnim partnerjem razložimo, zakaj je potrebno podpreti ekološka gibanja. S skupnimi močmi nam bo uspelo!

Želimo vam prijetno branje!

Vsem bralcem, podpornikom, sodelavcem in partnerjem želimo vesel in miren božič ter srečno novo leto 2013!

Gatis Caics & Bernhard Jansen, EkoConnect. Prevod iz angleščine: Barbara Kuznik. Lektoriranje: Klavdija Černilogar

* * * * *

Vsebina:

1. SKP 2014-2020: Prizadevanje za bolj trajnostno kmetijstvo?
2. Lokalno kot prednost pri prodaji?
3. Ekološke nesnice
4. Ekološka trgovina, predelava in trg v baltskih državah
5. Litvanska ekološka žita v severno in zahodno Evropo
6. Vlečne živali – zastarele ali v trendu?
7. Evropa povezana z eko potrdili
8. Organic Marketing Forum 2013 z novim konceptom mreženja in razširjenim razstavnim prostorom
9. Nove knjige v zvezi z ekološkim kmetovanjem
10. Prihajajoči dogodki

1. SKP 2014-2020: Prizadevanje za bolj trajnostno kmetijstvo?

V teh dneh, ko ta članek prevajamo v deset evropskih jezikov, da bi dosegel čim širši krog bralcev, EU odloča o prihodnosti kmetijstva v Evropi.

”Potrebne so korenite spremembe prehrane in kmetijstva v celi Evropi. Soočamo se s problemi onesnaženosti okolja, usihanja biotske raznovrstnosti, izgubo rodovitnih zemljišč, onesnaženimi vodami in gojenjem živali v neprimernih pogojih,” komentira Christopher Stopes, predsednik IFOAM EU skupine. Reforma kmetijstva mora predlagati, kako se spopasti z degradacijo tal, ki prizadeva milijone hektarov obdelovalnih površin, in ohraniti njihovo rodovitnost. Tri glavne naloge so opredeljene v skupni kmetijski politiki (SKP) za obdobje 2014 - 2020: konkurenčna proizvodnja hrane, trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zmanjševanje podnebnih sprememb s spodbujanjem ekološkega kmetijstva ter uravnotežen prostorski razvoj.

Po trenutnem predlogu SKP bo osnovno plačilo kmetovalcem preračunano po kompleksni formuli, ki članicam, ki trenutno prejemajo manj kot 90% povprečnega nadomestila EU, namenja več denarja. Plačilna razlika naj bi se v prehodnem obdobju zmanjšala za eno tretjino. To pomeni, da bi kmetje iz novejših članic EU (baltске države, Poljska, Češka, Slovaška, Madžarska, Slovenija, Romunija, Bolgarija) kljub temu dobivali precej manj od evropskega povprečja. Vlade nekaterih držav srednje in vzhodne Evrope so predlagale načrte, kako bi osnovna plačila razdelili bolj enakomerno.

Kaj bi sedanji načrt pomenil za ekološke kmetovalce? Dodatna plačila za ekološko kmetovanje bi ostala v okviru drugega stebra (program razvoja podeželja), kot so zdaj; ekološko kmetijstvo bi postalo samostojen ukrep programa razvoja podeželja, ne več le ena od mnogih agro-okoljskih shem. Natančne deleže na hektar bi še naprej določale vlade držav članic.

Prejemali bi tudi takoimenovani “zeleni delež”, ki bi predstavljal 30% skupnih neposrednih plačil pod prvim stebrom. Ostalih 70 odstotkov nacionalnega deleža bi predstavljala temeljna plačila in druge pomoči za mlade kmete, majhne kmetije, deprivilegirana kmetijska območja in posebne proizvode. Vsi kmetje bi morali izpolnjevati kriterije za „zeleni delež“ in določene pogoje, kot so raznovrstnost posevkov (vsak poljedelec bi moral imeti najmanj tri posevke z najmanj petodstotnim deležem za vsakega in ne več kot 70-odstotnim deležem za najpogostejši posevek), vzdrževanje trajnih pašnikov in posebna ekološka usmeritev vsaj 7% zemljišč (nasad žive meje, dreves, negovanje biotopov, pogozdovanje...), da bi si prislužili ta dodatek. Ekološki kmetovalci bi ga bili avtomatsko deležni, saj njihova dejavnost zagotavlja ekološke koristi. Med debato v Evropskem parlamentu so predlagali šibkejše ukrepe, razširitev kategorije „zelen po definiciji“, tako da se za „zeleni delež“ ne bi avtomatsko kvalificirali le ekološki kmetje, ter uvedbo šibkeih shem za certificiranje, ki bi temeljile na enakovrednih kriterijih.

Kot pomemben ukrep proti veleketovanju predlog SKP omejuje višino osnovne finančne pomoči posamezniku na 300 000 EUR letno. Osnovna plačila, ki presegajo 150 000 EUR na leto, bodo zmanjšana po posebni formuli, kar bo prerazporedilo denar v prid manjših kmetovalcev in omogočalo razvoj podeželja.

Že od začetka je bil namen pogajanj bodoče SKP (opisano zgoraj) povečana skrb za okolje, podeželje in dolgoročno preskrbo s hrano. Vendar pa razprave v odboru za kmetijstvo Evropskega parlamenta in med kmetijskimi ministri niso šle v smeri podpore za trajnostno kmetijstvo. Usmerjene so bile bolj v možnost zmanjšanja proračuna EU zaradi finančne krize. 14. novembra je predsednik evropske komisije Hermann van Rompuy objavil “kompromisni predlog”, ki bi zmanjšal “zeleni delež” in skrčil proračun za razvoj podeželja za 13% na osnovi trenutnega finančnega okvira (2007 - 2013). Močan sklad za razvoj podeželja ima ključno vlogo v naslavljanju socioekonomskih in okoljskih prioritete in ne sme biti okrnjen zaradi finančnih rezov. Kompromis na seji voditeljev EU 22. in 23. novembra v Bruslju ni bil dosežen. Dokončen dogovor pričakujejo za februar ali marec 2013.

Martin Häusling, govorec Zelenih o kmetijski politiki v Evropskem parlamentu, pravi: “Zeleni bomo sodelovali z evropskimi in mednarodnimi institucijami, zagovarjali trajnostno kmetijstvo ter pravično delitev javnih sredstev. Trudimo se, da bi s spremembami SKP prispevali k bolj ekološkemu kmetijstvu.”

Isabelle Autissier, predsednica WWF Francije: “V naslednjem krogu pogajanj moramo zagotoviti, da bodo kmetje neposredna plačila prejemali le, če bodo spoštovali zelene ukrepe, ki delujejo. Do zdaj so bila pogajanja šibka. Nadaljevanje z izdajanjem praznih čekov za škodljive kmetijske prakse v času varčevanja ni dopustno.”

Ukrepi SKP za naslednje obdobje še niso določeni, toda zdi se, da bomo naredili vsaj par korakov v smeri bolj trajnostnega kmetijstva. Najnovejše novice in odločitve lahko spremljate na [spletni strani WWF](#). Preostali viri za ta članek in dodatne informacije so na voljo na [IFOAM EU Group](#), [Organic Research Centre](#), [raziskava "Greening the CAP"](#), [članek "The truth behind the CAP"](#) in [članek na Wikipediji](#).

Avtor: Gatis Caics, EkoConnect; prevod iz angleščine Tina Sever. Lektoriranje: Klavdija Černilogar

* * * * *

2. Lokalno kot prednost pri prodaji?

Lokalni izdelki so v velikih državah v vzponu. Ravno pri sveži pridelkih, kot so mleko, meso, jajca, sadje in zelenjava, pričakuje kupec, da ne bodo prišla od daleč. Tega trenda niso odkrili le ekološki proizvajalci.

Lokalno ni definirano – dojemanje kupcev

„Lokalno“ kot definicija ni niti poenoteno definirana in – v nasprotju z zaščitenim geografskim poreklom – niti ni zakonsko regulirano. Je kot „regija“ mišljena geografska ali zgodovinska skupnost ali je ta definirana preko kulturnih prvin kot na primer jezik? Je „lokalno“ za potrošnika vezano na neko določeno „regijo“ ali je to preprosto prostorska (in kulturna) bližina do pridelovalca?

Raziskava Nemške poljedelske zveze (NPZ) je pokazala, da je 86% vprašanih potrošnikov že slišalo za označbo „lokalno“ in da skoraj vsi s tem povezujejo „pridelke iz regije“. A pod tem si polovica vprašanih predstavlja širšo okolico svojega mesta, druga polovica pa svojo zvezno deželo. Nekateri so bili celo pripravljeni plačati do 15 % več za živila iz regije, ostale pa menijo, da cena ne bi smela biti višja.

Lokalno predstavlja veliko potrošnikom občutek, da imajo povezavo z izvorom izdelka in da lahko zaupajo v proizvajalca in kvaliteto. Nadaljne dojemajo skrajšane transportne poti kot okolju prijazne, kar pa je v resnici močno odvisno od kriterijev kot je na primer poraba energije pri proizvodnji, shrambi in logistiki, tako od prevoza do nakupnega mesta (središčnega supermarketa ali tržnice) kot tudi od porabnika.

Za 96 % neških trgovskih družb je tema „regionalno“ tudi osrednjega pomena. Supermarketi želijo lokalno definirati kolikor se le da široko, da jim ne bi bilo potrebno načrtovati manjših dobav in da bi manjkrat lahko prišlo do zmanjkanja izdelka. Trenutno določa vsak trgovec (in tudi nekateri proizvajalci) lokalno tako, kot jim trenutno najbolj ustreza.

Primer: pod imenom izdelka diskonta Lidl „Dober košček domovine“ se prodaja izdelke iz cele Nemčije, ki tako niso neposredno lokalni.

Med lokalne trgovine, ki izvor določajo bolj natančno, je na primer veriga Feneberg v Nemčiji. Njihova oznaka lokalno „od tu“ označuje izdelke iz radija 100 km od Kemptena, a se ustavi pred Avstrijsko mejo.

Trgovina članica Food-Coopa „potrošniškega združenja“ v Dresdnu se oskrbuje od pridelovalcev ali predelovalcev v krogu 150 km okoli Dresdna, brez ozira na državne meje. Ti produkti so opremljeni z naslovom pridelovalca in značko lokalno.

V Nemčiji so na iniciativo kmetijske ministrice avgusta 2012 s podporo konvencionalnih in ekoloških trgovcev in združenj ustanovili označbo „Regionalfenster e.V.“. Z enotnim, preverjenim geografskim poreklom naj bi Regionalfenster od začetka leta 2013 potrošnikom v petih preizkusnih regijah ponudil verodostojne in transparentne informacije o njegovem nakupu.

V drugih deželah so s tim že dlje in so ustanovili nadregionalno veljavne smernice. Tako so na Češkem ustanovili lokalne znamke, ki so združene pod eno streho, od koder so tudi certificirane. Tako je tam 22 regij od katerih segajo nekatere tudi čez mejo na Slovaško, ki na podlagi točkovnega sistema določajo lokalnost produkta. Točke se dobi za delež predelave, izvor surovin in tradicionalnost. www.regional-products.eu

V Litvi jamči označba kvalitete „Zelena žlica“ (www.karotite.lv), da je v državi uporabljenih najmanj 75% surovin za končni izdelek iz ene in iste pokrajine. Ta mora biti tudi brez GSO in brez umetnih barvil.

**Ekološko trg
in Jelenia Góra, Polen**

Lahko si le želimo, da se trend po enotnih kriterijih označbe „lokalno“ ne bi ustavil pri posameznih mejah. Prav tako se odpira vprašanje preferenc potrošnika, ko pride do odločitve za „Eko ali lokalno“ ali pa „eko in lokalno“. Tu imajo ekološki proizvajalci možnost, da poudarijo lokalnost kot tudi ekološko dodano vrednost in na ta način vključijo novo potrošniške skupine.

Avtorja: Inka Sachse in Michael Aust, EkoConnect. Prevod iz nemščine: Ložar, Nejc

* * * * *

3. Ekološke nesnice

Najpomembnejši razlog za izbiro ekoloških živali s strani potrošnikov je primerna nastanitev živali (Ökobarometer 2012). Istočasno se pa preko objav medijev o pomanjkljivih pogojih v ekoloških nastanitvah pojavlja negotovost glede dejanskih prednosti ekološke nastanitve v primerjavi s konvencionalno. Zaradi tega bodo v prihodnosti sprejete opazne razlike v zahtevah ekološke regulative EU o nastanitvi nesnic glede na zahteve konvencionalnega kmetijstva. Nekatere ekološke organizacije pa gredo s svojimi notranjimi pravilniki še dlje od teh zahtev.

V nasprotju s konvencionalnimi nastanitvami kur je pri 3000 živali na hlev zgornja meja velikosti jate. Tudi na hektar kmetijsko uporabljene površine je število živali omejeno na največ 230 nesnic na hektar. Na vsak m² hlevske površine lahko pride le 6 kur, tako da ima vsaka žival najmanj približno 1.600 cm² in s tem še enkrat toliko kot pri konvencionalni nastanitvi v majhnih skupinskih kletkah. Najmanj ena tretjina talne površine hleva mora biti trdno praskališče. Gnezda morajo biti velika najmanj 120 cm² na glavo in vsako mora imeti 18 cm sedalne palice. Dovolj velik del hleva mora biti namenjen za iztrebke. Posebnega pomena pri ekološki nastanitvi je izhod. Vse živali morajo imeti do njega lahek pristop in za vsaki živali mora biti na voljo vsega skupaj 4 m². izhod mora poleg tega vsebovati vsaj 50% poraščene površine. (VO (EG) Nr. 889/2008).

Med temi zahtevami je poleg nastanitve glavni zeleni izhod kot minimalni pogoj ekološke reje nesnic. Ta sistem nastanitve se da pogosto uvesti pri že obstoječih zgradbah. Kot nadgradnja tega sistema je možno imeti tudi pokrit prostor zunaj ogrevanega hleva. Ta »zimski vrt« lahko živali uporabljajo vsak dan ne glede na vreme. Z majhnimi zaklonišči ali drevesi in grmovjem na izhodni površini se ponudi živalim zaščito pred ujedami, se lahko doseže, da bodo živali uporabljale celotno izhodno površino in da se ne bodo zadrževale predvsem v bližini hleva.

Hleve same se lahko spremenijo v hleve z sedalno in talno površino. Pomemben del sedalne površine je uporaba tretje dimenzije. Živali lahko dosežejo zvišane sedalne palice in različne nivoje ploščadi.

Take prostore za perjad nudijo različni proizvajalci z različnimi rešitvami. Pri zvišanih sediščih (glej sliko) se lahko prostor pod sedišči uporabi za praskališče in živali gredo lahko prosto z ene do druge strani hleva. Iztrebki se nabirajo večinoma v gnojnem pasu in gnoj se tako ne nabira v hlevu.

Talna reja se ponuja kot enostavna rešitev za manjše hleve ali adaptacije. Pri tem načinu namestitve je hlev razdeljen ter ima prostor za iztrebljanje v sredini, ki je prekrit z rešetkami in palicami, pri čemer služijo palice za sedenje in praskalni prostor, ki mora tudi tu pokrivati vsaj 1/3 površine hleva. Gnezda so postavljena malo dvignjeno in so pritrjena na stene. Lahko pa manjša gostota gnezd pri tem sistemu nastanitve v zimi zahteva še dodatno ogrevanje.

Nadaljna možnost ekološke nastanitve nudijo mobilni hlevi. To so prevozni hlevi, ki se jih lahko premika z ene zunanje površine do druge. Takšni hlevi so glede na število živali različno veliki in imajo tako prostor za iztrebljanje kot prostor za sedenje. Z rednim premikanjem ima lahko vsaka nova jata zunanje površine v dobrem higienskem stanju in tudi trava se lahko v vmesnem času regenerira ali znova zasadi. Poleg tega lahko z mobilnimi hlevi dosežemo dober učinek pri kupcih, če ga na primer postavimo blizu cest in opremimo z napisi.

**Slika postavljenega hleva
Iris Weiland e.K.**

Viri: Oekolandbau.de, www.huehnermobil.de,
Durchführungsbestimmungen zur VO (EG) Nr. 889/2008 der Kommission, EGOekoVOAnhang3,
Bioland.de, www.mobilstall.de, Naturland.de, Ökobarometer 2012.

Avtorica: Andrea Mühle, EkoConnect; Prevod iz nemščine: Ložar, Nejc

4. Ekološka trgovina, predelava in trg v baltskih državah

Kljub zgodovinskim, političnim in ostalim podobnostim se tri sosede razlikujejo v ekološki pridelavi, predelavi in trženju izdelkov.

Delež ekološkemu kmetovanju namenjenih površin znaša 5,2% vseh kmetijskih površin v Litvi, 9,2% v Latviji in 12,8% v Estoniji (2010). Leta 2011 je to znašalo 99 410 ha v Litvi, 130 059 ha v Latviji in 101 906 ha v Estoniji. Pašnikom sta namenjeni dve tretjini te zemlje v Estoniji, v Latviji 40% in v Litvi samo 21%. 75% litvanskih površin namenjenih ekološki pridelavi predstavljajo njive, na 90% katerih gojijo žito in stročnice. Nasprotno je 60% obdelovalnih površin v Estoniji in Latviji namenjenih pridelavi krme. To je posledica razlik v prsti in podnebju, pa tudi v višini nadomestil EU za orna zemljišča: estonski pridelovalci žita prejemajo 119 EUR/ha, latvijski 109 EUR/ha in litvanski 215 EUR/ha.

Estonija za nekaj korakov vodi v ekološki pridelavi mesa (predvsem govedine in jagnjetine), v zadnjih letih se je začela ukvarjati tudi z izvozom. Latvija se lahko pohvali s podjetjem "Aloja Starkelsen", ki proizvaja krompirjev škrob, in linijo naravnih kozmetičnih izdelkov znamke "Madara Cosmetics". Litva prednjači v izvozu žit in stročnic (različni viri navajajo do 35 tisoč ton letno). Glavne odjemalke so preko posredniških trgovskih družb Nemčija ter skandinavske države. V Estoniji in Latviji so trgovci z žitom v zadnjih letih začeli od kmetov kupovati ekološke žitarice za izvoz. Konkurenca med različnimi mednarodnimi kupci se je hitro zaostila, poleg tega pa velik del žitaric prodajo kot krmo za ekološko govedo v teh državah. Nekateri največji baltski ekološki pridelovalci žita neposredno izvažajo predvsem v Nemčijo.

V primerjavi z njenima južnima sosedama je v estonskih trgovinah na voljo najširša paleta ekoloških izdelkov, kar je posledica boljšega ekonomskega razvoja v zadnjih 20 letih. Kljub temu pa povpraševanje presega ponudbo. Estonska zadruga "Eesti Mahe", ki je leta 2003 pričela s trženjem mesa ekološkega porekla, zdaj ponuja obsežen sortiment lokalnih izdelkov, ki jih kupci lahko najdejo v supermarketih kot je "RIMI". Odziv je dober. V Litvi enak koncept zastopa "Maxima", ki se lahko kosa celo z zahodnoevropsko ponudbo. Obe verigi sta imata poslovalnice tudi v Latviji. V vseh treh državah supermarketi predstavljajo do 50-odstotni delež na ekološkem trgu, pridelke pa je moč kupiti tudi v specializiranih trgovinah, trgovinah z zdravo hrano, na tržnicah, v lekarnah in preko interneta. V povprečju Latviji in Litvanci za ekološko prehrano porabijo 2 EUR na osebo letno, Estonci pa med 3 in 5 (rezultati raziskav se razlikujejo).

Nations Online Project
www.nationsonline.org

Kljub velikim količinam ekoloških pridelkov jih je skoraj 80% prodanih kot konvencionalnih ali pa so uporabljeni za krmo živali (mleko, zelenjava, meso in žitarice v Estoniji in Latviji), po drugi strani pa iz zahodnih držav uvažajo dražje ekološke končne izdelke. Glavni krivec za to je slaba ravitost ekološke predelave. Podoben trend nastopa tudi v ostalih državah vzhodne Evrope. Predelava, ki zadošča zelo striktnim interpretacijam evropskih standardov, zahteva velik vložek časa in denarja. Za konvencionalne pridelovalce je certificirana ekološka predelava zapletena (ločitev ekoloških in konvencionalnih pridelkov, načrti rednega čiščenja itd.), stroji pa so primerni za velike količine izdelkov ter ne prinašajo dobička, če ne izkoriščajo svoje polne zmogljivosti. Poleg tega lokalni kmetje ne morejo zagotavljati dolgoročne stalne oskrbe s svojimi pridelki, zato jih je občasno potrebno uvoziti. Ekološki prehrabeni dodatki (npr. začimbe) pogosto niso lokalnega izvora, kar poveča njihovo ceno ob uvozu manjših količin. Posledica naštetih dejavnikov je višja cena končnega izdelka na že tako

konkurenčnem trgu. Kupci zaradi ravnih svojih prihodkov pogosto niso pripravljeni odšteti več denarja za ekološki izdelek. Dodaten problem je ozaveščenost potrošnikov o razlikah med "ekološko", "naravno", "zdravo" in "kupljeno na kmetiji". Ekološka predelava temelji predvsem na majhnih obratih, katerih število pa se zadnja leta povečuje za 50% letno. V Latviji to število trenutno znaša 129, v Estoniji 55 (v letu 2011), v Litvi pa 70 (leta 2010).

Nekateri sektorji ekološke predelave so v vseh treh baltskih državah relativno dobro razviti - široka je ponudba čajev, zeliščne kozmetike, medu, mlečnih izdelkov ter sokov iz jagodičja. Zaradi pomanjkanja povpraševanja je število primernih mlinov in klavnic nizko, kar dodatno upočasnjuje razvoj predelave žit in mesa, ki pa imata sicer dober potencial za prihodnost.

Trenutno živino za ekološko meso pogosto izvažajo živo, do 10 000 glav mlade govedi letno iz vsake države. Ta živina je kupljena kot konvencionalna in je namenjena nadaljnjemu pitanju v zahodni in južni Evropi, zadnja leta predvsem v Turčiji. Večini lokalnih kmetovalcev se zdi strošek krme previsok, hkrati pa ne poznajo vrednosti takih prodajnih kanalov. Pozitiven primer prodaje za pošteno ceno je mesečna "[Dražba baltskega goveda](#)" v Nereti, Latvija, na kateri se mesečno proda med 300 in 400 glav

mladega goveda povprečne teže od 300 do 400 kg. Približno polovica jih je ekološke vzreje, vendar so živali zaradi nizkega zanimanja pogosto vseeno prodane po ceni za konvencionalno rejo.

Pomemben problem, ki zadeva tako ekološko kot tudi kmetijstvo na splošno, so nizka plačila EU kmetovalcem v baltskih in ostalih vzhodnoevropskih državah. Osnovno plačilo tukaj znaša kar štiri do petkrat manj kot v nekaterih zahodnoevropskih državah. Zaradi tega kmetje svojih pridelkov na evropskem trgu ne morejo prodajati po konkurenčnih cenah. To je tudi eden izmed glavnih razlogov za izvoz živine za nadaljnjo rejo.

Prihodnja vloga vseh treh držav leži v izvozu osnovnih pridelkov in surovin ter rastjo notranjega trga. Veliko opuščenih ali neintenzivno uporabljenih ruralnih območij obljublja dobro perspektivo za nadaljni razvoj. Regija ni privlačna kot prodajni trg za izvoz, saj imajo vse tri države skupaj manj kot 8 milijonov prebivalcev.

Podrobnejše informacije o ekološkem trgu baltskih držav in 11 drugih držav srednje in vzhodne Evrope, vključno z glavnimi predelovalci, izvozniki, trgovci na debelo, trgovci na drobno in drugimi morebitnimi poslovnimi partnerji lahko najdete na spletni strani [EkoConnect](#).

Avtorji: Gatis Caics in Inka Sachse, EkoConnect; prevod iz angleščine: Tina Sever, lektoriranje: Klavdija Černilogar

* * * * *

5. Litvanska ekološka žita v severno in zahodno Evropo

“Scandagra Litva”, ki je v lasti danskega podjetja DLG in švedskega podjetja Lantmennen, je trenutno največji trgovec z ekološkimi žiti v baltskih državah. Njegovo sestrsko podjetje “Farm Plant Eesti” je v Estoniji prav tako začelo s trgovanjem ekoloških žit, medtem ko “Scandagra Latvia” namerava začeti s trgovanjem ekoloških žit naslednje leto.

V Litvi je okoli 70.000 ha poljedelskih površin, ki so certificirane, kot ekološke, na njih rastejo žitarice, stročnice in mešani posevki. Okoli 1.700 kmetij se ukvarja le s poljedelstvom. Scandagra trenutno sodeluje s 120 kmetijami, z večino od teh pa jih veže dolgoletno sodelovanje. Podjetje vsako leto izvozi 10-15 tisoč ton ekoloških žit, kar je tretjina izvoza ekoloških žit v Litvi. Izvoz je večino namenjen v Skandinavsko državo in Nemčijo. Ekološka žita predstavljajo približno 10% od izvoza vseh žit podjetja Scandagra. Direktor prodaje Andrius Gritenas odgovarja na vprašanja o podjetju in sodelovanju z ekološkimi kmeti,

Ek Connect (EC): Prosim povejte nam kaj več o vaših dolgoletnih izkušnjah s sodelovanjem z ekološkimi poljedelci

A. Gritenas (A.G.): Sodelovanje med dvema strankama je mogoče le, kadar imata obe strani od tega korist. Kmetje iščejo poslovne partnerje, ki finančno dobro stojijo, držijo besedo in ponudijo pošteno plačilo. Preprodajalci iščejo kmete, ki jim lahko ponudijo kakovostne pridelke, imajo veliko pridelavo in so prilagodljivi (žita lahko naložijo na tovornjak ali v velike vreče). Kmetje morajo biti dobri gospodarji in razumeti, da morajo v zameno za dobro ceno ponuditi dober produkt. Za zagotavljanje visokokakovostnega zrnja morajo imeti dobro opremo za sušenje in čiščenje zrnja. V Litvi zaradi premajhnega povpraševanja pogosto ni na voljo dovolj sušilnic, kjer bi ekološki kmetje lahko posušili in očistili svoj pridelek. Trgovci z ekološkimi žitaricami imajo zato pogosto svoja skladišča, ampak se jih bojijo oddati v uporabo kmetom, še posebej tistim z nižjimi kvantitetami in tistim, ki bi žita skladiščili, kot razsuti tovor. Tukaj pride vedno v ospredje vprašanje kontaminacije. Glede na to, da sta za nas najpomembnejši varnost in kvaliteta smo tesno povezani z našimi kooperanti poleg tega pa pogosto izvajamo kontrole, da se izognemo “nezaželenim nesrečam”.

EC: Prosim opišite potek celotne verige od njive do transporta in skladiščenja.

A.G.: Kot trgovci bi radi bili tudi kmetijski svetovalci. Zelo bi si želeli spremeniti miselnost ekoloških kmetov. Kmetje pogosto ne vlagajo denarja v izboljšanje rodnosti zemlje, čeprav bi jim to prineslo višje pridelke. Praksa je pokazala, da so nekateri kmetje zgolj z zamenjavo sorte pridelali dvakrat višje pridelke, v primerjavi s povprečjem.

Pozitivna stran te zgodbe je, da postajajo ekološke kmetije vse večje, kar pomeni, da kmetje tudi lažje vlagajo denar v primerno opremo in skladišča. Kmetje, ki nimajo skladišč so pogosto prisiljeni prodati svoje pridelke takoj po žetvi in po nižjih cenah ali pa morajo pridelke voziti dolge razdalje do, za ekološko zrnje, primernih skladišč. V najslabšem primeru morajo kmetje svoje pridelke prodati celo, kot konvencionalne. Dobri trgovci podpirajo kmete, pri usklajevanju žetev, vendar so v letih, kot je bilo

letošnje, tudi trgovci nemočni saj je bilo zrnje polno vlage. Primer nam ponovno dokazuje kako pomembno je da imajo kmetje lastna skladišča.

EC: Lahko za zaključek poveste nekaj besed o prihodnosti ekološke pridelave žitaric?

A.G.: V Litvi je na eni strani povpraševanje po ekoloških izdelkih zelo nizko, saj so izdelki za lokalne prebivalce predragi glede na njihove družinske prihodke. Po drugi stran pa je Litva bila zmeraj izvoznica kmetijskih pridelkov, poleg tega pa smo tudi izvozniki ekoloških pridelkov. Ob tem je veliko odvisno od Evropske Unije in naše lokalne politike, saj bi ekološke kmetije težko preživele brez dodatne finančne podpore. V zadnjih letih so ekološki pridelki v Srednji Evropi in v Skandinaviji dosegali dobre cene in razlike v ceni med ekološkimi in konvencionalnimi kmetijskimi pridelki so bile velike. Dodatno narašča še domače povpraševanje po ekoloških izdelkih zato v prihodnje pričakujemo, da bodo kmetje začeli bolj vlagati v skladišča, opremo in v znanje, V tem trenutku se veliko ekoloških žit še vedno prodaja kot konvencionalnih, ampak pričakujemo, da se bo to v prihodnosti spremenilo.

Prispevek pripravil: Gatis Caics, EkoConnect, Odgovarjal je Andrius Gritėnas, "Scandagra Lithuania".

Prevod: Irena Skok

* * * * *

6. Vlečne živali – zastarele ali v trendu?

Traktorji v poljedelstvu pogosto veljajo za časa primerna in moderna pogonska sredstva. V nasprotju s tem je videti, da so vlečne živali odslužile svoje. Pa je to res?

Britanski raziskovalec Paul Starkey je leta 2010 za Organizacijo za prehrano in kmetijstvo (FAO) napisal poročilo o globalni vlogi vprežnih živali. Poleg dejstva, da se je s traktorji povečala uporaba umetnih gnojil in dizelskega goriva, je izpostavil tudi pomemben gospodarski vidik.

Traktorji redko povečajo finančni dobiček neke dejavnosti. Povečajo pa storilnost, kar vodi v močnejše izpodrivanje človeške delovne sile. Urbani izzivi se s tem povečujejo. Povsod tam, kjer v veliki meri še vedno uporabljajo živali za vleko (na primer v Vzhodni Evropi), mnogi poljedelski obrati razmišljajo o popolni zamenjavi le-teh s traktorji. Glede na poročilo FAO pa bi bilo nemara gospodarsko gledano bolje, če bi vlečne živali obdržali.

Nemški projekt „Humussphäre“ se od leta 2005 ukvarja z uporabnimi študijami o uporabi vprežnih konj. Rezultati kažejo, da prav živali za vleko ponujajo rešitev za kmetijstvo v prihodnosti.

Na podlagi ugotovitev FAO in pozitivnih posameznih študij išče zdaj projekt „Humussphäre“ različna podjetja v Vzhodni Evropi, ki bi jih zanimala primerjava uporabne vrednosti traktorjev in vprežnih živali v njihovih dejavnostih. Dodatne informacije dobite na naslovu Klaus Strüber (projekt „Humussphäre“), info@hof-hollergraben.de ali na telefonski številki 0049 4528 764.

Literatura: Starkey, P. (2010): Livestock for traction: world trends, key issues and policy implications – Food and Agriculture Organization (FAO) = 42 S.

Strüber, K. (2011): Humussphäre, Projektbericht Nr. 7 – Projektarbeit der GLP, 57 S.

Avtor: Klaus Strüber, Nemčija, Kmetovalec in vodja projekta Humussphäre, 20. Nov. 2012

Prevod iz nemščine: Barbara Kužnik. Lektoriranje: Klavdija Černilogar

* * * * *

7. Evropa povezana z eko potrdili

Spletni platformi [EASY-CERT](#) in [bioC](#) sta od 29. novembra 2012 povezani in vsebujeta podrobne in zanesljive podatke (digitalne certificate oz. potrdila, prepoznavanje oznak itd) o skupno 60.000 certificiranih kmetijskih družbah, predelovalnih in trgovinskih podjetjih v večini držav Evrope ter izven nje.

Platformi EASY-CERT in bioC sta tako izpolnili zahtevo Evropske unije in Švice o digitalnih potrdilih oziroma certifikatih, ki začne veljati s 1. januarjem 2013. Nove razširitve bodo še prispevale k varnejšemu sistemu mednarodnega certificiranja.

EASY-CERT je spletna platforma, ki sta jo pred leti ustanovila švicarsko podjetje bio.inspecta AG in avstrijska Austria Bio Garantie. Z 10-letnimi izkušnjami se lahko

EASY-CERT

pohvali nemška partnerska platforma bioC. »Sodelovanje med EASY-CERT in bioC bo okrepilo preglednost in varnost evropskega eko tržišča,« poudarja Ueli Steiner, direktor bio.inspecta AG in pobudnik EASY-CERT-a.

K sodelovanju so vabljeni tudi drugi organi za certificiranje, ki se lahko vključijo s podatki o svojih certificiranih podjetjih in družbah. Skozi dopolnjene liste se izboljšuje preglednost evropskega eko tržišča. »S sodelovanjem spletnih platform smo položili temeljni kamen za evropski register,« pojasnjuje Rolf Mäder, direktor BioC.

Nadaljnje informacije in kontaktne osebe: Rolf Mäder, direktor bioC GmbH: Rolf.Maeder@bioC.info, Ueli Steiner, "EASY-CERT", direktor "bio.inspecta AG", info@easy-cert.com.

Vir prispevka: izjava za javnost "EASY-CERT" in "bioC", 29. november 2012

Prevod iz angleščine: Neja Morato Štucin

* * * * *

8. Organic Marketing Forum 2013 z novim konceptom mreženja in razširjenim razstavnim prostorom

Med 17. in 19. junijem bo v Varšavi že osmič zapored odprl vrata Organic Marketing Forum (8th European East-West Organic Trade Exhibition and Networking Conference) – največji eko sejem in networking konferenca v srednji in vzhodni Evropi, ki privablja strokovnjake in podjetnike iz okoli 30 držav Evrope. Na razširjenem razstavnem prostoru v poljski prestolnici se bodo sestali živilski proizvajalci, distributerji, uvozniki in kmetje ter razpravljali o aktualnih strategijah in ekoloških trendih.

Organic marketing forum (OMF), ki se je že dobro zapisal med letne ekološke dogodke, bo tudi v letu 2013 postregel s številnimi novostmi, med drugim se bo razširilo razstavno prizorišče za ekološka živila in ostale izdelke. Poleg razstavnega prostora se bo odprl prostor za poslovno povezovanje različnih kategorij izdelkov, obiskovalci in razstavljalci bodo lahko imeli kratke prezentacije, za brezplačne individualne konzultacije pa bodo na voljo strokovnjaki. Novost bodo tudi hitri sestanki vzpostavljanja poslovnih stikov, kar bo omogočilo še boljše stike med obiskovalci, obisk sejma bo za kratek čas na voljo tudi zainteresiranim potrošnikom.

Pomemben del prireditve bo tudi konferenca s simultanim tolmačenjem angleščine, nemščine, poljščine in ruščine. S sloganom »Pomembno je spoznati prave ljudi!« se pozornost konference usmerja predvsem na mreženje (networking) in sodelovanje.

Boljše sodelovanje med državami in v državah samih je pomemben cilj organizatorjev OMF: »Najhitreje rastoči eko trg v Evropi se nahaja na vzhodu. Organic Marketing Forum želi povezati ključne akterje iz vzhodne in zahodne Evrope in biti začetna točka za nova partnerstva in razvoj,« poudarja Bernhard Jansen, predsedujoči EkoConnectu in glavni organizator Foruma. »Še posebej se veselim uspešnega sodelovanja z "BioFach Nuremberg" in združenjem [Polska Ekologia](#), ki nam pomagata privabljati še več eko podjetij,« dodaja Bernhard Jansen.

Poleg BioFacha, vodilnega svetovnega sejma za eko produkte, ter združenja proizvajalcev [Polska Ekologia](#), so partnerji OMF 2013 tudi združenje ekoloških kmetovalcev [Ekoland](#), poljski svetovalni center [CDR](#) in združenje [Organic Retailers Association \(ORA\)](#). Prireditev se odvija pod pokroviteljstvom [IFOAM EU Group](#) in Poljskega ministrstva za kmetijstvo in razvoj podeželja ([Polish Ministry of Agriculture and Rural Development](#)).

Več informacij in možnost prijav na spletni strani www.organic-marketing-forum.org. Posebne ugodnosti za zgodnje prijave veljajo do 28. 2. 2013.

Avtorja: Bernhard Jansen in Gatis Caics, EkoConnect

Prevod iz nemščine: Neja Morato Štucin

* * * * *

9. Nove knjige v zvezi z ekološkim kmetovanjem

V zadnjem času je bilo kar nekaj knjig v zvezi z ekološkim kmetovanjem, objavljenih v ruskem in tudi v angleškem jeziku, kar omogoča prenos veliko pomembnega znanja v vzhodno Evropo.

“Ekološko kmetijstvo” (v angleščini “Organic agriculture”, v ruščini «Органическое сельское хозяйство»), 2010, 396 strani

Avtorji: Borivoj Šarapatka, Jiří Urban in sodelavci

Jezika: Ruščina in Angleščina

Vsebina: Ta praktično usmerjen učbenik vsebuje informacije o rastlinski pridelavi, zemlji, prehrani in gojenju rastlin, pridelavi poljščin, nadzoru plevela, trajnih travnikov, pridelavi sadja in zelenjave, vinogradništvu in vinarstvu ter živinoreji. Vsebuje tudi poglavja o zgodovini in sedanjem statusu ekološkega kmetovanja v Evropi ter predpise in okoljske učinke. Ta knjiga temelji na njeni Češki različici, katero so napisali Češko ministrstvo za kmetijstvo, Češko ministrstvo za okolje in PRO-BIO.

Kje kupiti: vse informacije lahko najdete na internetni strani založnika BioInstitut: www.bioinstitut.cz na odseku “Publications”

“Kmetijstvo z visoko naravno vrednostjo v Evropi. 35 Evropskih držav – izkušnje in perspektive” (v angleščini “High Nature Value Farming in Europe. 35 European countries - experiences and perspectives”), 2012, 500 strani

Avtorji: obstajajo različni avtorji za vsako poglavje, odvisno od posamezne države. Prosim pogledajte si seznam avtorjev [tukaj](#).

Jezik: Angleščina

Vsebina: Knjiga ponuja celovit uvod v kmetijstvo z visoko naravno vrednostjo, ter opisuje, kako je mogoče koncept uporabiti v 35-ih Evropskih državah, kot je opisano od lokalnih strokonjakov. To je vseskozi bogato ilustrirano z barvnimi fotografijami, zemljevidi in podatki.

Kje kupiti: Knjiga je na voljo za nakup na spletni strani Evropskega foruma o ohranjanju narave in pastirstva: efncp.org/publications/books.

Prevod iz angleščine: Masha, Pogorevc

* * * * *

wollmerstaedt communications

Green Marketing for a better world. ↗ www.youyou.eu

10. Prihajajoči dogodki:

Datum	Prireditev	Kraj	Tema	Spletna stran
15.01.2013	“Ökologisch Handeln”	Spodnja Šlezija, Poljska	Seminar: Zdravje živali za svetovalce in kmete	www.ekoconnect.org
23.1.2013 – 24.1.2013	BioVak 2013	Zwolle, Nizozemska	Sejem za celoten trajnostni razvoj	www.biovak.nl
13.2.2013 – 16.2.2013	BioFach & Vivanness	Nuremberg, Nemčija	Vodilni svetovni sejem bio proizvodov	www.biofach.de www.vivanness.de
05.03.2013	“Ökologisch Handeln”	Spodnja Šlezija, Poljska	Delavnica: Upravljanje podjetij in neposredni marketing	www.ekoconnect.org
07.4.2013 – 08.4.2013	Natural and Organic Products Europe 2013	London, Velika Britanija	Sejem naravnih, trajnostnih in bio proizvodov zdravega življenjskega sloga.	www.naturalproducts.co.uk
14.4.2013	BioWest	Duesseldorf, Nemčija	Sejem bio proizvodov	www.biowest.info
19.4.2013 – 21.4.2013	Biostyl 2013	Praga, Češka	8. sejem zdrave prehrane in zdravega načina življenja	www.biostyl.cz
28.4.2013	BioOst	Berlin, Nemčija	Nacionalni sejem bio proizvodov	www.bioost.info
16.5.2013 – 19.5.2013	Ecology – Izmir 2013	Izmir, Turčija	Vodilni turški sejem bio proizvodov	www.ekolojiizmir.com
23.5.2013 – 25.5.2013	BioFach China	Šanghaj, Kitajska	Mednarodni bio sejem in konferenca. Vodilni sejem za azijski trg bio izdelkov.	www.biofach-china.com
24.5.2013 – 26.5.2013	EKOGALA 2013	Rzeszów, Poljska	Sejem ekološke prehrane in izdelkov	www.ekogala.eu
8.7.2013 – 10.7.2013	7 th European Organic Congress	Vilna, Litva	Ekskurzija 8. julija in kongres 9. in 10. julija: ocena uredbe o ekološkem kmetovanju kot priložnosti za skupno kmetijsko politiko	www.organic-congress-ifoameu.org
17.6.2013 – 19.6.2013	Organic Marketing Forum 2013	Varšava, Poljska	Evropski vzhodno-zahodni bio sejem in konferenca za mreženje. Glavno stičišče bio sektorja v srednji in vzhodni Evropi.	www.organic-marketing-forum.org
27.6.2013 - 30.6.2013	BioFach América Latina / Bio Brazil Fair 2013	São Paulo, Brazilija	Mednarodni bio sejem in konferenca	www.biofach-americalatina.com

Prevod iz angleščine: Neja Morato Štucin

* * * * *

Iščem in ponujam:

Naše Novičke o ekološkem kmetijstvu v Srednji in Vzhodni Evropi dosežejo več, kot 7000 bralcev. Tudi zato, ker imamo veliko prostovoljnih prevajalcev, brez katerih bi bilo naše delo nemogoče. Za okrepitev naše ekipe iščemo prostovoljne prevajalce za prevajanje iz nemščine ali angleščine v slovenski jezik. Za dodatne informacije nam prosim pišite na: redaktion@ekoconnect.org.

* * * * *

Vam je bila vsebina EkoConnect Novic všeč?

To nas veseli, zato Vas naprošamo, da le-te posredujete zainteresiranim kolegom ter znancem. Če so Vam Novice posredovali in bi jih zdaj radi prejeli osebno, Vas prosimo, da nam pošljete elektronsko sporočilo z naslovom "Subscribe EkoConnect Infobrief" na redaktion@ekoconnect.org.

Če Novic ne bi več želeli prejemati, nam pošljite sporočilo z naslovom "Unsubscribe EkoConnect Infobrief".

S prijaznimi pozdravi,

Vaša redakcija Novic

EkoConnect je neprofitna organizacija s sedežem v Nemčiji, ki podpira izmenjavo informacij, znanj in izkušenj s področja ekološkega kmetijstva. Organizacija deluje kot mreža ljudi in organizacij aktivnih v bio sektorju v Zahodni in Vzhodni Evropi, z namenom srečevanja in medsebojnega sodelovanja.

Glavni namen je podpirati dejavnosti v smeri trajnostnega razvoja ekološkega kmetijstva v Srednji in Vzhodni Evropi, povezovati akterje in spodbujati dostopnost ekoloških proizvodov. EkoConnect je v tem smislu osrednja informacijska točka, daje priložnosti za srečevanje, izmenjavo izkušenj in nadaljnje izobraževanje ter podpira zasebne in javne ustanove pri izgradnji struktur, namenjenih ekološkemu kmetijstvu. EkoConnectu pri tem pomaga strokovni svet, ki mu svetuje pri vsebinskih in strateških vprašanjih.

Članstvo

Člani EkoConnecta so strokovnjaki in organizacije iz vse Evrope, ki imajo dolgoletne izkušnje z vzpostavljanjem struktur ekološkega kmetijstva, pa tudi nestrokovnjaki, ki se zanimajo za bio področje ali ga želijo podpreti. Če želite podpreti naše deli, lahko to storite tako, da postanete „podporni“ ali „redni“ član. Prosimo, izpolnite prijavnico na naši spletni strani (www.ekoconnect.org). Ste že član? Potem lahko k članstvu povabite svoje sodelavce, prijatelje ali druge interesne skupine.
